

پیش‌بینی شایستگی اجتماعی از طریق تنهایی و هراس اجتماعی

تاریخ دریافت مقاله: ۹۲/۸/۱۸ تاریخ پذیرش مقاله: ۹۲/۱۱/۵

کریم سواری^۱

چکیده

مقدمه: در تحقیق حاضر رابطه تنهایی و هراس اجتماعی با شایستگی اجتماعی دانشجویان دختر و پسر دانشگاه پیام نور اهواز در سال ۱۳۹۲ مورد بررسی قرار گرفت.

روش: پژوهش از نوع همبستگی و جامعه آماری شامل کلیه دانشجویان دختر و پسر دانشگاه پیام نور اهواز در سال ۱۳۹۲ بود که از میان آنها ۱۵۰ نفر (۷۶ پسر و ۷۴ دختر) به شیوه تصادفی چندمرحله‌ای انتخاب شدند. به منظور جمع‌آوری داده‌ها از پرسشنامه تنهایی راسل، پیلا و کاترونا (۱۹۸۰)، مقیاس هراس اجتماعی کونور، دیویدسون، چرچیل، شرود، فوا و وسلر (۲۰۰۰) و آزمون شایستگی اجتماعی محقق‌ساخته استفاده شد. تجزیه و تحلیل داده‌ها با کمک ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون چندگانه صورت گرفت.

یافته‌ها: نتایج پژوهش نشان داد که بین تنهایی و هراس اجتماعی با شایستگی اجتماعی رابطه منفی معنی‌دار وجود دارد. همچنین، نتایج تحلیل رگرسیون چندگانه حاکی از آن بود که تنهایی و هراس اجتماعی توان پیش‌بینی شایستگی اجتماعی دانشجویان را دارند.

نتیجه‌گیری: با توجه به نتایج پژوهش، جهت تقویت احساس شایستگی اجتماعی در دانشجویان می‌توان به تنهایی و هراس اجتماعی توجه کرد.

کلیدواژگان: شایستگی اجتماعی، تنهایی، هراس اجتماعی

^۱ استادیار گروه روانشناسی دانشگاه پیام نور

Prediction of social competence with loneliness & social phobia

Sevari, K.

Abstract

Introduction: Purpose of the present study, survey simple & multiple the relationship between loneliness & social phobia with social competence between Payam Noor university students of Ahwaz.

Methods: The statistical society comprised all students who were studying at Payam Noor University of Ahwaz. Research participants were 140 students attending Payam Noor university of Ahwaz. Data were collected by loneliness Scale of Russell, Peplau & Cutrona (1980), social phobia of Connor, Davidson, Churchill, Sherweed , Foa & Wesler (2000) & social competence of made researcher. Pearson correlation & Regression analysis was done for research findings. Research design was descriptive – correlation.

Results: In the conclusion of the analysis, it was found that there is negative relation between loneliness & social phobia with social competence among students. Multiple regression analyses revealed that loneliness & social phobia significantly were most predictive of social competence.

Conclusion: By loneliness & social phobia can predict social competence.

Key words: social competence, loneliness, social phobia

مقدمه

شایستگی اجتماعی^۱ از جمله موضوعاتی است که در سالهای اخیر مورد توجه بسیاری از پژوهشگران قرار گرفته است (گل‌پرور، جوادیان، مصاحبی، اسماعیلیان اردستانی و اشجع، ۱۳۹۱) و به صورت توانایی رسیدن به هدفهای فردی در تعامل اجتماعی همزمان با حفظ روابط مثبت با دیگران در همه زمانها و موقعیتهای تعریف می‌شود (رایین و رز- کراسنور^۲، ۱۹۹۲). برخی بررسیها نشان داده‌اند که والدین کودکان برخوردار از شایستگی اجتماعی تمایل دارند فرزندانشان با همسالان خود ارتباط فعال داشته و آنها را نسبت به انجام این کار تشویق می‌کنند، درحالی‌که والدین کودکان با شایستگی اجتماعی پایین، نسبت به برقراری ارتباط فرزندانشان با دیگر همسالان تمایل کمتری نشان می‌دهند (پوپ و وارد^۳، ۱۹۹۵). بر اساس نظر جانتیلا^۴ (۲۰۰۹) شایستگی اجتماعی می‌تواند به عنوان یک عامل حمایتی عمل کند. در همین راستا، نتایج مطالعات کوب، رایت- پالمون و ریکرز^۵ (۲۰۰۱)، رابرت^۶ (۲۰۰۴) و گلمن^۷ (۲۰۰۶) نشان داد که برخوردار از آگاهی اجتماعی، داشتن مهارتهای اجتماعی، درک نیازهای دیگران، حساسیت، تشویق توانمندی افراد، کنترل تعارضات، مشارکت و همکاری بالا از ویژگیهای افراد برخوردار از شایستگی اجتماعی به شمار می‌رود. بررسیها نشان می‌دهد که عوامل متعددی نظیر احساس تنهایی^۸ و هراس اجتماعی^۹ با شایستگی اجتماعی ارتباط دارند.

واری مطالعات حکایت از آن دارد که احساس تنهایی در حال افزایش است، به طوری که روزانه ۱۵ تا ۳۰ درصد افراد از احساس تنهایی رنج می‌برند (رنشا و براون^{۱۰}، ۱۹۹۳؛ لارسون^{۱۱}، ۱۹۹۹؛ کونینگ و أبرامز^{۱۲}، ۱۹۹۹؛ ارونن و نورمی^{۱۳}، ۲۰۰۱). تنهایی احساس ناخوشایندی است که در نتیجه کاستی در شبکه روابط اجتماعی فرد و عدم دسترسی به روابط نزدیک و مطلوب با دیگران به وجود می‌آید (پپلاو^{۱۴}، ۲۰۰۷). بنا به شواهد پژوهشی اختلال در کارکردهای اجتماعی، شکستهای درون فردی، شکست تحصیلی، افسردگی، اضطراب اجتماعی^{۱۵}، هراس اجتماعی، انتقاد،

-
- 1 - social competence
  - 2 - Rubin & Rose-Krasnor
  - 3 - Pope & Ward
  - 4 - Junntila
  - 5 - Kobe, Reiter-Palmon & Rickers
  - 6 - Robert
  - 7 - Goleman
  - 8 - loneliness
  - 9 - social phobia
  - 10 - Renshaw & Brown
  - 11 - Larson
  - 12 - Koenig & Abrams
  - 13 - Eronen & Nurmi
  - 14 - Peplau
  - 15 - social anxiety

تنبیه بدنی و سوءاستفاده جنسی در کودکان و نوجوانان از جمله پیامدهای طولانی‌مدت و منفی احساس تنهایی است (آشر و پاکت^۱، ۲۰۰۳؛ هنریچ و گالون^۲، ۲۰۰۶؛ گالوزی^۳، ۲۰۰۷؛ استوکلی^۴، استوکلی^۴، ۲۰۱۰). در همین رابطه نتایج مطالعه الیور، اوسو و آندر^۵ (۲۰۱۰) نشان داد کودکانی که فاقد دوست صمیمی هستند، نمرات بالایی در مقیاس احساس تنهایی به دست می‌آورند. یافته‌های مطالعات متعدد (صالحی و سیف، ۱۳۹۱؛ عادل^۶، ۲۰۰۴؛ استلا، والدز، اسکالویت و سیستاد^۷، ۲۰۱۱) نشان داد نوجوانانی که از شایستگی اجتماعی بیشتری برخوردارند، ارتباطات اجتماعی بیشتری با همسالان خود دارند. بررسی ریگیو، واترینگ و تروکمورتن^۸ (۱۹۹۳)، سگرین^۹ (۱۹۹۳)، کلیتتون و آندرسون^{۱۰} (۱۹۹۹)، دیتاماسو، برنن - مک‌نالتی، راس و برگس^{۱۱} (۲۰۰۳)، برت، ابرادوویچ، لانگ و ماستن^{۱۲} (۲۰۰۸) و طارق و مسعود^{۱۳} (۲۰۱۱) نیز نشان داد دانش‌آموزانی که احساس تنهایی می‌کنند، مهارت‌های اجتماعی و شایستگی اجتماعی لازم برای رشد ارتباطات درون‌فردی را ندارند.

هراس اجتماعی دومین عاملی است که با شایستگی اجتماعی در ارتباط بوده و به ترس پایدار از ارزیابی منفی توسط دیگران گفته می‌شود (انجمن روانپزشکی آمریکا^{۱۴}، ۲۰۰۰). برخی مطالعات میزان شیوع هراس اجتماعی در نوجوانان را ۲۴ تا ۴۷ درصد (رتنا، کالیتیا-هینو، رانتانن و مارتونن^{۱۵}، ۲۰۰۹؛ رنتا و همکاران، ۲۰۰۷) و برخی میزان شیوع آن را قبل از ۱۲ سالگی ۱ درصد و در ۱۲ تا ۱۷ سالگی تقریباً ۲ تا ۳ درصد گزارش کرده‌اند (ویچن، استین و کسلر^{۱۶}، ۱۹۹۹). نتایج مطالعه مک‌گراث و نوبل^{۱۷} (۲۰۱۰) نیز نشان داد جوانانی که با همسالان خود ارتباط مثبت دارند از عملکرد تحصیلی بالایی برخوردارند، اما برقراری ارتباط منفی با همسالان با عملکرد تحصیلی پایین، غیبت از مدرسه، آزاررسانی، مشکلات رفتاری، اعتیاد به مواد، افسردگی، اضطراب و مشکلات زندگی اجتماعی در بزرگسالی مرتبط است. در همین راستا، بررسی زرگر شیرازی و سراج خرمی (۱۳۹۰) نشان داد که بین خودآثر بخشی و مقبولیت اجتماعی با اضطراب اجتماعی در دانشجویان دختر رابطه

- 1 - Asher & Paquette
- 2 - Heinrich & Gullone
- 3 - Gallozzi
- 4 - Stoeckli
- 5 - Oliver, Owusu & Ander
- 6 - Adel
- 7 - Stella, Valds, Skaalvit & Sebstad
- 8 - Riggio, Watring & Throckmorton
- 9 - Segrin
- 10 - Clinton & Anderson
- 11 - DiTommaso, Brennen-McNulty, Ross & Burgess
- 12 - Burt, Obradovic, Long & Masten
- 13 - Tariq & Masood
- 14 - American Psychiatric Association
- 15 - Ranta, Kaltiala-Heino, Rantanen & Marttunen
- 16 - Wittchen, Stein & Kessler
- 17 - McGrath & Noble

معنی‌داری وجود دارد. در پژوهش دیگری کرمی، زکی‌بی و رستمی (۱۳۹۱) نشان دادند باورهای فراشناختی و خودکارآمدی در پیش‌بینی هراس اجتماعی نقش دارند. از آنجا که بررسی‌های فوق‌الذکر نشان داد احساس تنهایی و هراس اجتماعی با شایستگی اجتماعی رابطه منفی دارند و در این زمینه تاکنون تحقیق داخلی کمتری صورت گرفته است، لذا پژوهش حاضر درصدد بررسی رابطه تنهایی و هراس اجتماعی با شایستگی اجتماعی است.

روش پژوهش

پژوهش از نوع همبستگی و جامعه آماری شامل کلیه دانشجویان دختر و پسر دانشگاه پیام نور اهواز در سال ۱۳۹۲ بود که از میان آنها ۱۵۰ نفر (۷۶ پسر و ۷۴ دختر) به شیوه تصادفی چندمرحله‌ای انتخاب شدند.

ابزار پژوهش

- **مقیاس هراس اجتماعی کونور، دیویدسون، چرچیل، شرود، فوا و وسلر^۱ (۲۰۰۰):** این پرسشنامه از ۱۷ سؤال و سه خرده مقیاس ترس (۶ ماده)، اجتناب (۷ ماده) و ناراحتیهای فیزیولوژیکی (۴ ماده) تشکیل شده است. نمره‌گذاری آن در یک مقیاس پنج درجه‌ای به هیچ وجه (صفر)، کم (۱)، تا اندازه‌ای (۲)، زیاد (۳) و خیلی زیاد (۴) انجام می‌شود. پایایی کل مقیاس با استفاده از روش آلفای کرونباخ ۰/۹۴ و برای خرده‌مقیاس ترس ۰/۸۹، خرده‌مقیاس اجتناب ۰/۹۱ و خرده مقیاس ناراحتی فیزیولوژیکی ۰/۸۰ برآورد شد. روایی سازه آن نیز در دو گروه از آزمودنیهای با تشخیص اختلال هراس اجتماعی و افراد بهنجار بدون تشخیص روانپزشکی بررسی شد که تفاوت بین این دو گروه معنی‌دار بود (فتحی آشتیانی و داستانی، ۱۳۸۸).

- **پرسشنامه تنهایی راسل، پپلا و کاترونا^۲ (۱۹۸۰):** این پرسشنامه توسط شکرکن و میردریکوند (۱۳۷۷)، به نقل از پاشا و اسماعیلی، (۱۳۸۶) ترجمه شد. با توجه به مقیاس اصلی که در آن سوگیری پاسخدهی وجود داشت، متخصصان تصمیم گرفتند مقیاس جدید را با یک سری اصلاحات طراحی کنند. این مقیاس مشتمل بر ۲۰ سؤال است و نمره‌گذاری آن در طیف لیکرت چهار درجه‌ای «هرگز = ۱ تا اغلب = ۴» انجام می‌شود که سؤالات ۱، ۴، ۵، ۶، ۹، ۱۰، ۱۵، ۱۶، ۱۹ و ۲۰ به صورت معکوس نمره‌گذاری می‌شوند. پاشا و اسماعیلی (۱۳۸۶) طی یک مطالعه برای تعیین پایایی آن از دو روش آلفای کرونباخ و تنصیف استفاده کردند که مقدار آنها به ترتیب ۰/۷۵ و ۰/۷۱ و روایی همزمان آن با آزمون اضطراب ۰/۴ به دست آمد.

1 - Connor, Davidson, Churchill, Sherweed, Foa & Wesler

2 - Russel, Peplau & Cutrona

- آزمون شایستگی اجتماعی محقق ساخته: این آزمون از طریق مطالعه منابع و یافته‌های تحقیقات و برخی پرسشنامه‌های معتبر خارجی ساخته شده و مشتمل بر ۱۱ سؤال و دو عامل است. نمره‌گذاری آن در یک طیف چهار درجه‌ای «خیلی مخالفم = ۱ تا خیلی موافقم = ۴» انجام و سؤال ۱ به صورت معکوس نمره‌گذاری می‌شود. پایایی پرسشنامه از طریق آلفای کرونباخ برای کل مقیاس ۰/۷۸، برای عامل اول ۰/۷۰ و برای عامل دوم ۰/۷۴ به دست آمد. ضمناً بررسی روایی سازه پرسشنامه از طریق تحلیل عاملی تأییدی حاکی از برازش خوب مدل بود.

یافته‌های پژوهش

جهت بررسی رابطه تنهایی و هراس اجتماعی با شایستگی اجتماعی در آزمودنی‌های پژوهش از ضریب همبستگی پیرسون استفاده شد که نتایج آن در جدول ۱ آمده است.

جدول ۱: ضرایب همبستگی تنهایی و هراس اجتماعی با شایستگی اجتماعی

شایستگی اجتماعی	متغیر
	متغیر
-۰/۲۴۵**	احساس تنهایی
-۰/۲۲۴**	هراس اجتماعی

مندرجات جدول ۱ نشان می‌دهد که بین احساس تنهایی و هراس اجتماعی با شایستگی اجتماعی همبستگی منفی معنی‌دار وجود دارد ($p < 0/01$).

جدول ۲: نتایج رگرسیون چندگانه احساس تنهایی و هراس اجتماعی با شایستگی اجتماعی

مجذور R	سطح معنی‌داری	T	F	بتا	شاخص
					متغیر پیش‌بین
۰/۰۸۷	۰/۰۰۳	-۳/۰۷	۹/۴۴	-۰/۲۴۵	احساس تنهایی
	۰/۰۰۱	-۲/۴۴	۷/۰۲	-۰/۲۹۵	هراس اجتماعی

بر اساس نتایج جدول ۲، احساس تنهایی و هراس اجتماعی تقریباً ۹ درصد از واریانس شایستگی اجتماعی را تبیین می‌کنند. همچنین، نتایج ستون استاندارد بتا حاکی از آن است که احساس تنهایی و هراس اجتماعی قادر به پیش‌بینی شایستگی اجتماعی هستند.

بحث و نتیجه‌گیری

هدف پژوهش حاضر بررسی رابطه احساس تنهایی و هراس اجتماعی با شایستگی اجتماعی در دانشجویان دانشگاه پیام نور اهواز بود. بر این اساس، نتایج پژوهش نشان داد که بین احساس تنهایی با شایستگی اجتماعی همبستگی منفی معنی‌دار وجود دارد ($p < 0/01$) و احساس تنهایی قادر به پیش‌بینی شایستگی اجتماعی است.

این یافته با نتایج پژوهش ریگیو، واترینگ و تروکورتن (۱۹۹۳)، سگرین (۱۹۹۳)، پوپ و وارد (۱۹۹۵)، کلینتون و آندرسون (۱۹۹۹)، آشر و پاکت (۲۰۰۳)، عادل (۲۰۰۴)، برت و همکاران (۲۰۰۸)، مک‌گراث و نوبل (۲۰۱۰)، دی‌تاماسو و همکاران (۲۰۰۳)، طارق و مسعود (۲۰۱۱) و استلا و همکاران (۲۰۱۱) در خارج و صالحی و سیف (۱۳۹۱) در داخل کشور همخوان است. در تبیین این یافته می‌توان گفت که افراد در همه فرهنگها، نژادها، طبقات اجتماعی، سنین و زمانها احساس تنهایی را تجربه می‌کنند (برگونو، لیروکس، مک‌آینیش و شیخ^۱، ۲۰۰۴). در میان عوامل مؤثر بر احساس تنهایی در دوره نوجوانی، ارتباط با خانواده، معلمان، محیط مدرسه و اجتماع جایگاه مهمی دارند (آرسلان، هامارتا، اور و اوزیسیل^۲، ۲۰۱۰)، چرا که در اوایل نوجوانی ارتباط با بزرگسالان غیروالد به طور معنی‌داری افزایش می‌یابد و نوجوانان، راهنمایی و حمایت را از بزرگسالان خارج از خانواده جستجو می‌کنند (تلن^۳، ۲۰۰۰). ارتباط حمایتی با بزرگسالانی نظیر معلمان و مربیان اهمیت ویژه‌ای برای نوجوانان دارد و به عنوان عاملی حمایتی در برابر فشارهای محیطی عمل می‌کند و می‌تواند منجر به رشد شایستگی و کاهش مشکلات رفتاری شود (برچ و لاد^۴، ۱۹۹۸). احساس تنهایی، تجربه ناخوشایند و تفکر فردی مبتنی بر متمایز بودن از دیگران است که با مشکلات رفتاری قابل مشاهده مانند اندوه، عصبانیت و افسردگی همراه بوده و ناهمخوانی بین انتظارات و آرزوها را در روابط اجتماعی نشان می‌دهد و در رفتارهایی نظیر اجتناب از تماس با دیگران نمود می‌یابد (الهاگین^۵، ۲۰۰۴). در این صورت احساس تنهایی، تهدیدی برای سلامت روان و کارکردهای روانی-اجتماعی فرد به شمار می‌آید (هنریچ و گالون، ۲۰۰۶).

همچنین، نتایج پژوهش حاکی از آن بود که بین هراس اجتماعی با شایستگی اجتماعی همبستگی منفی معنی‌دار وجود دارد ($p < 0/01$) و هراس اجتماعی قادر به پیش‌بینی شایستگی اجتماعی است.

این یافته با نتایج پژوهش پوپ و وارد (۱۹۹۵)، برت و همکاران (۲۰۰۸) و مک‌گراث و نوبل (۲۰۱۰) همخوان است. در تبیین این یافته می‌توان گفت که کودکان و نوجوانان دارای اضطراب اجتماعی و تنها، کمتر در معرض جمع قرار می‌گیرند و احتمالاً از طرف دوستانشان طرد می‌شوند و

1 - Berguno, Leroux, McAinish & Sheikh

2 - Arslan, Hamarta, Ure & Ozyesil

3 - Telan

4 - Birch & Ladd

5 - Elhageen

به تبع آن دوستان کمتری دارند. در خلال سالهای مدرسه عدم هماهنگی بین رفتار دانش‌آموز و تقاضای محیطی باعث ایجاد مشکلات رفتاری زیادی از قبیل ضعف شایستگی اجتماعی، احساس تنهایی، اضطراب اجتماعی، هراس اجتماعی و افسردگی می‌شود (راپی و اسپنس^۱، ۲۰۰۴؛ استین و استین^۲، ۲۰۰۸).

از محدودیتهای پژوهش می‌توان به مشارکت کم دانشجویان و عدم همکاری لازم اساتید برای توزیع پرسشنامه‌ها و عدم تعمیم‌پذیری نتایج به سایر گروهها اشاره کرد. باتوجه به نتایج پژوهش، پیشنهاد می‌شود که متولیان امر برای کاهش احساس تنهایی و هراس اجتماعی در افراد به ویژه دانشجویان با برگزاری کلاسها و کارگاههای آموزشی، راهکارهای ایجاد و افزایش شایستگی اجتماعی آنان را پرورش دهند.

منابع

- پاشا، غلامرضا و اسماعیلی، سمیه. (۱۳۸۶). مقایسه اضطراب، ابراز وجود، احساس تنهایی و عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان شبه‌خانواده و بی‌سرپرست و دانش‌آموزان عادی استان خوزستان. فصلنامه یافته‌های نو در روان‌شناسی، ۴، ۳۵-۲۲.
- زرگر شیرازی، فریبا و سراج خرمی، ناصر. (۱۳۹۰). رابطه خوداثربخشی و مقبولیت اجتماعی با اضطراب اجتماعی در دانشجویان دختر. فصلنامه زن و فرهنگ، ۷، ۷۸-۶۳.
- صالحی، لیلی و سیف، دیبا. (۱۳۹۱). الگوی پیش‌بینی احساس تنهایی بر مبنای تعامل معلم با دانش‌آموز و ابعاد ادراک شایستگی در میان نوجوانان با و بدون نقص بینایی. فصلنامه روان‌شناسی استثنایی، ۵، ۶۴-۴۳.
- فتحی آشتیانی، علی و داستانی، محبوبه. (۱۳۸۸). آزمونهای روان‌شناختی. تهران: مؤسسه انتشارات بعثت.
- کرمی، جهانگیر، زکی‌بی، علی و رستمی، سمیرا. (۱۳۹۱). نقش باورهای فراشناخت و خودکارآمدی در پیش‌بینی هراس اجتماعی دانش‌آموزان پسر سال سوم متوسطه شهر کرمانشاه. مجله روان‌شناسی مدرسه، ۱، ۷۵-۶۲.
- گل‌پرور، محسن، جوادیان، زهرا، مصاحبی، محمدرضا، اسماعیلیان اردستانی، زهره و اشجع، آرزو. (۱۳۹۱). رابطه ارزشهای اجتماعی- فرهنگی و ایدئولوژیهای اخلاقی با باور به دنیای عادلانه و ناعادلانه. پژوهشهای روان‌شناسی اجتماعی، ۷، ۴۳-۲۸.
- Adel, A. (2004). Effect of interaction between parental treatment styles and peer relations in classroom on the feelings of loneliness among deaf children in Egyptian schools. Doctoral Dissertation, Tübingen University, Egypt.

1 - Rapee & Spence

2 - Stein & Stein

- American Psychiatric Association. (2000). *Diagnostic and statistical manual of mental disorders (DSM-IVTR)*. Washington. Washington DC: American Psychiatric Association Press.
- Arslan, C., Hamarta, E., Ure, O., & Ozyesil, Z. (2010). An investigation of loneliness and perfectionism in university students. *Journal of Social and Behavioral Sciences*, 2, 814-818.
- Asher, S., & Paquette, J. (2003). Loneliness and peer relations in childhood. *Current Directions in Psychological Science*, 12, 75-78.
- Berguno, C., Leroux, P., Mcainish, K., & Sheikh, S. (2004). Experience of loneliness at school and its relation to bullying and quality of teacher interventions. *The Qualitative Report*, 9, 483-499.
- Birch, S., & Ladd, G. (1998). Children's interpersonal behaviors and the teacher-student relationship. *Developmental Psychology*, 34, 934-946.
- Burt, K., Obradovic, J., Long, J., & Masten, A. (2008). The interplay of social competence and psychopathology over 20 years: Testing transactional and cascade models. *Child Development*, 79, 359-374.
- Clinton, M., & Anderson, L. (1999). Social and emotional loneliness: Gender differences and relationships with self-monitoring and perceived control. *Journal of Black Psychology*, 25, 61-77.
- Connor, K., Davidson, J., Churchill, L., Sherwood, A., Foa, E., & Wesler, R. (2000). Psychometric properties of the Social Phobia Inventory (SPIN). *British Journal of Psychiatry*, 176, 379-386.
- DiTommaso, E., Brennen-McNulty, C., Ross, L., & Burgess, M. (2003). Attachment styles, social skills, and loneliness in young adults. *Personality and Individual Differences*, 35, 303-312.
- Elhageen, A.A.M. (2004). Effect of interaction between parental treatment styles and peer relations in classroom on the feelings of loneliness among deaf children in Egyptian schools. Doctoral Dissertation, Eberhard-Karls University.
- Eronen, S., & Nurmi, J. (2001). Socio-metric status of young adults: Behavioral correlates and cognitive-motivational antecedents and consequences. *International Journal of Behavioral Development*, 25, 203-213.
- Gallozzi, C. (2007). Cure for loneliness. *Behavior Research and Therapy*, 45, 189-198.
- Goleman, D. (2006). *Social intelligence: The new science of human relationships*. New York: Bantam Books.
- Heinrich, L., & Gullone, E. (2006). The clinical significance of loneliness: A literature review. *Clinical Psychology Review*, 26, 695-718.
- Junttila, N. (2009). Social competence and loneliness during the school years: Issues in assessment, interrelations, and intergenerational transmission. *Scandinavian Journal of Psychology*, 50, 211-219.
- Kobe, L., Reiter-Palmon, R., & Rickers, J. (2001). Self-reported leadership experiences in relation to inventoried social and emotional intelligence. *Developmental, Learning, Personality and Social Psychology*, 20, 154-163.
- Koenig, L., & Abrams, R. (1999). *Adolescent loneliness and adjustment: A focus on gender differences*. UK: Cambridge University Press.

- Larson, R. (1999). *The uses of loneliness in adolescence*. UK: Cambridge University Press.
- McGrath, H., & Noble, T. (2010). Supporting positive pupil relationships: Research to practice. *Educational and Child Psychology*, 27, 79-90.
- Oliver, B., Owusu, A., & Ander, M. (2010). Examining the association between loneliness and protective factors among Ghanaian adolescents. *Adolescence*, 24, 44-53.
- Peplau L. (2007). Perceived dimensions of attribution for loneliness. *Journal of Personality and Social Psychology*, 43, 929-936.
- Pope, A., & Ward, J. (1995). Factors associated with peer social competence in preadolescents with craniofacial anomalies. *Journal of Pediatric Psychology*, 22, 455-469.
- Ranta, K., Kaltiala-Heino, R., Rantanen, P., Tuomisto, M., & Marttunen, M. (2007). Screening social phobia in adolescents from general population: The validity of the Social Phobia Inventory (SPIN) against a clinical interview. *European Psychiatry*, 22, 244-251.
- Ranta, K., Kaltiala-Heino, R., Rantanen, P., & Marttunen, M. (2009). Social phobia in Finnish general adolescent population: Prevalence, co-morbidity, individual and family correlates, and service use. *Depression and Anxiety*, 26, 528-536.
- Rapee, R., & Spence, S. (2004). The etiology of social phobia: Empirical evidence and an initial model. *Clinical Psychology Review*, 24, 737-767.
- Renshaw, P., & Brown, P. (1993). Loneliness in middle childhood: Concurrent and longitudinal predictors. *Child Development*, 64, 1271-1284.
- Riggio, R., Watring, K., & Throckmorton, B. (1993). Social skills, social support, and psychological adjustment. *Personality and Individual Differences*, 15, 275-280.
- Robert, E. (2004). Emotional competence framework. *Journal of Counseling and Development*, 70, 231-239.
- Rubin, K., & Rose-Krasnor, L. (1992). *Interpersonal problem solving*. New York: Plenum Press.
- Russell, Dan., Peplau, Letitia., A., Cutrona & Carolyn, E.(1980). The revised UCLA Loneliness Scale: Concurrent and discriminant validity evidence. *Journal of Personality and Social Psychology*, 39(3), 472-480.
- Segrin, C. (1993). Social skills deficits and psychological problems: Antecedent, concomitant, or consequent? *Journal of Social and Clinical Psychology*, 12, 336-353.
- Stein, M., & Stein, D. (2008). Social anxiety disorder. *Lancet*, 371, 1115-1125.
- Stella, O., Valds, H., Skaalvit, E., & Sebstad, F. (2011). Peer relations, loneliness, and self-perceptions in school-aged children. *British Journal of Educational Psychology*, 66, 431-445.
- Stoeckli, G. (2010). The role of individual and social factors in classroom loneliness. *The Journal of Educational Research*, 103, 28-39.
- Tariq, T., & Masood, S. (2011). Social Competence, Parental Promotion of Peer Relations, and Loneliness among Adolescents. *Pakistan Journal of Psychological Research*, 26, 217-232

- Telan, P. (2000). Teacher-student relationships and the link to academic adjustment and emotional well-being in early adolescence. Doctoral Dissertation, Florida International University.
- Wittchen, H., Stein, M., & Kessler, R. (1999). Social fears and social phobia in a community sample of adolescents and young adults: Prevalence, risk factors and co-morbidity. *Psychological Medicine*, 29, 309-323.